

СХВАЛЕНО
педагогічною радою закладу
від 30.08.2023р. протокол №1

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о.директора Середньоберезівського
ліцею
Світлана ПЕРЦОВИЧ
30.08.2023р.

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
СЕРЕДНЬОБЕРЕЗІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ
НА 2023/2024 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**
Яблунівської селищної ради
Косівського району
Івано-Франківської області

ВСТУП

Тип закладу – ліцей

Кількість класів: 1-4 кл. - 4 ; 5-9 кл. - 5 ; 10-11 кл. – 3

Кількість учнів: 1-4 кл. - 70 ; 5-9 кл. - 85 ; 10-11 кл. – 65

Середня наповнюваність становить: 18

Режим роботи закладу:

- мова навчання – українська;
- режим навчання – п'ятиденний;
- початок занять – о 8³⁰ годині;
- тривалість уроків у початковій школі – 40хв., основній та старшій – 45хв. відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту»;
- тривалість перерв відповідно до чинного Положення про загальноосвітній навчальний заклад (постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 № 778).

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту».

Факультативні, індивідуальні та групові заняття проводяться після основних заняттів.

Для учнів 2–4-х класів створена одна ГПД.

Наповнюваність -30 учнів.

Структура навчального року

Відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» навчальний рік розпочинається 1 вересня святом – День знань – і закінчується не пізніше 28 червня.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

- I семестр - з 1 вересня по 22 грудня
- II семестр - з 8 січня по 31 травня.

Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

- осінні з 22 жовтня по 29 жовтня;
- зимові з 22 грудня по 7 січня;
- весняні з 25 березня по 31 березня; з 6 по 7 травня.

I. ПОЧАТКОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

1,2,3,4 класи

Освітня програма початкової середньої освіти розроблена на виконання ст. 64 Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018р. №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти, рішення колегії Міністерства освіти і науки України (протокол №2/2-2 від 22.02.2018), наказу МОН України від 21.03.2018р. №268 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти»

Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу закладів загальної середньої освіти складає 805 годин/навчальний рік.

Навчальний план містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну, в якій передбачено додаткову годину на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, індивідуальних консультацій та групових занять.

Інваріантна складова включає освітні галузі:

- «Мовно-літературна», яка реалізується у навчальних предметах «Українська мова», «Іноземна мова» та інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Інтегрований курс «Я досліджую світ» (мовно-літературна галузь) включає 2 години на тиждень української мови та 5 годин інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
- «Математична»
- «Природничі»
- «Технологічна»
- «Інформатична»
- «Соціальна та здоров'язбережувальна»
- «Громадянська та історична»
- «Мистецька»
- «Фізкультурна»

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин а в 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018р. №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти, рішення колегії Міністерства освіти і науки України (протокол №2/2-2 від 22.02.2018) години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором

Клас	Предмет	К-ть годин
1	Математика (індивідуальні заняття)	35
2	Основи християнської етики	35
3	Основи християнської етики	35
4	Основи християнської етики	35

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах І циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого формуються очікувані та обов'язкові результати навчання.

- **Мовно-літературна освітня галузь. Рідна мовна освіта.**

Змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Змістова лінія **«Взаємодіємо усно»** (мовець / слухач – слухач / мовець) передбачає залучення учнів до дій зі сприймання, перетворення, виокремлення, аналізу й інтерпретації, оцінювання та використання усної інформації в реальній мовленнєвій практиці (бесіда, дискусія у класі, мікродискусія в групі, обговорення в парі тощо).

Змістова лінія **«Читаємо»** (читач – автор), **«Взаємодіємо письмово»** (автор – читач), **«Досліджуємо медіа»** (читач / глядач / слухач – автор) забезпечує здобуття досвіду опосередкованого спілкування, опанування кола знань (понять, уявлень) та вмінь, що дають змогу учням удосконалювати комунікативну компетентність.

Змістова лінія **«Читаємо»** спрямована на розвиток мотивації дітей до читання, залучення до читацької діяльності, яка ґрунтується на учнівській ініціативності та самостійності у доборі текстів для читання та інтерпретації прочитаного. Під час читання учні розвивають уміння сприймати та аналізувати текст, оцінювати прочитане та перетворювати інформацію, уявляти, мислити творчо.

Змістова лінія **«Взаємодіємо письмово»** передбачає залучення учнів до реальної писемної практики за допомогою цифрових пристройів та в режимі онлайн. Результатом роботи є базові вміння створювати писемні висловлювання у реальному та віртуальному просторі та редактувати їх.

Змістова лінія **«Досліджуємо медіа»** передбачає ознайомлення школярів з основами медіаграмотності. Діти формують уявлення про межу між реальним світом і світом мас-медіа. Вчаться інтерпретувати, аналізувати, оцінювати медіатексти (фільм, мультфільм, реклама, фотографія тощо) та створювати прості медіапродукти.

Змістова лінія **«Досліджуємо мовлення»** забезпечує дослідження мовних закономірностей і формування на цій основі свідомих мовленнєвих умінь

(орфоепічних, лексичних, граматичних, правописних, стилістичних, словотвірних). Також учні опановують виражальні засоби художніх текстів.

Змістова лінія «**Театралізуємо**» слугує розвитку комунікативних умінь, зокрема вміння моделювати різні ситуації спілкування, обирати відповідні комунікативні стратегії, досліджувати несловесні засоби спілкування.

Змістова лінія «**Театралізуємо**» пов’язана з формуванням в учнів уявлення про театр як місце, де здобувають досвід співчуття та співпереживання. Досліджують чужу (глядач) та власну (актор) експресію.

- **Мовно-літературна освітня галузь. Іншомовна освіта.**

Змістові лінії: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Змістова лінія «**Сприймання на слух**» передбачає залучення учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально і/або невербально.

Змістова лінія «**Усна взаємодія**» спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи.

Змістова лінія «**Усне висловлювання**» передбачає творення коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації.

Змістові лінії «**Зорове сприймання**» (читач – автор), «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія» забезпечують для учня здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь.

Змістова лінія «**Зорове сприймання**» передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі малюнків.

Змістова лінія «**Писемне висловлювання**» вчить учнів писати короткі фрази для надання базової інформації.

Змістова лінія «**Онлайн взаємодія**» є результатом оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання, та розміщувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

- **Математична освітня галузь**

Змістові лінії: «Лічба», «Числа. Дії з числами», «Вимірювання величин», «Просторові відношення. Геометричні фігури», «Робота з даними».

Змістова лінія «**Лічба**», «**Числа. Дії з числами**» здійснює формування поняття числа, розуміння учнями принципу утворення різних видів чисел (натуральних одноцифрових, натуральних багатоцифрових, дробових тощо) та способів виконання дій з цими числами – порівняння, додавання, віднімання, множення та ділення.

Змістова лінія «**Вимірювання величин**» вчить вимірювати величини довжини, маси, температури, часу, місткості (об’єму) за допомогою підручних засобів і вимірювальних приладів, оперувати грошима. Учні виконують перетворення, порівняння, додавання і віднімання іменованих чисел, розв’язують повсякденні проблеми математичного змісту та сюжетні задачі.

Змістова лінія «**Просторові відношення. Геометричні фігури**»

виокремлює роботу з геометричним матеріалом, дослідження просторових відношень та геометричних фігур різних форм, конструювання площинних та об'ємних фігур з підручного матеріалу, створення макетів реальних та уявних об'єктів різних конструкцій, виконання простих завдань, описаних у математичних текстах та сюжетних задачах геометричного змісту.

Змістова лінія «**Робота з даними**» привчає до роботи з різного виду простими математичними моделями, вчить виділити, впорядкувати, аналізувати та фіксувати дані подані в умові задачі, зібрані за допомогою опитувальника тощо.

- **Природнича освітня галузь**

Змістові лінії: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі».

Змістова лінія «**Я пізнаю природу**» спрямована на формування дослідницьких умінь школярів через підтримку допитливості та інтересу до спостережень, експериментів та моделювання для пошуку відповідей на

запитання про навколошній світ.

Змістова лінія «**Я у природі**» передбачає розвиток уявлень молодших школярів про об'єкти та явища природи, встановлення зв'язків між неживою і живою природою, формування бережливого ставлення до природи; вироблення навичок екологічно доцільної поведінки в довкіллі.

Змістова лінія «**Я в рукотворному світі**» спрямована на формування загальних уявлень про світ, створений людиною, понять про взаємозв'язки людини і природи, слугує джерелом натхнення для пошуку та втілення дитячих винахідницьких ідей та проектів.

- **Технологічна освітня галузь**

Змістові лінії: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Змістова лінія «**Технічна творчість і техніка**» спрямована на залучення учнів до творчої діяльності у процесі конструювання та моделювання під час самостійної або колективної роботи з конструктором. Учні виконують макетування об'ємних моделей транспортних засобів, будинків, веж, роботів тощо.

Змістова лінія «**Світ технологій**» формує в учнів здатність планувати власну діяльність, розпізнавати на дотик конструкційні матеріали, аргументовано добирати їх для створення виробу, виконувати найпростіші способи обробки, володіти операціями: різання ножицями, склеювання, зв'язування стрічок тощо.

Змістова лінія «**Світ ремесел**» має на меті формувати в учнів ставлення до творів декоративно-ужиткового мистецтва та ремесел як культурної спадщини українського народу, а також вміння створювати та оздоблювати прості вироби за зразком чи власним задумом, із застосуванням традиційних ремесел або технік декоративно-ужиткового мистецтва. Провідні операції: різання ножицями, склеювання, зв'язування, різьблення, ліплення тощо.

Змістова лінія «**Побут**» формує практичні навички організації власної життєдіяльності, вміння розв'язувати практичні завдання у власному побуті,

планувати та реалізовувати найпростіші трудові дії (ремонт іграшок, книжок, догляд за рослинами, домашніми тваринами; приготування страв за рецептами; догляд за одягом та взуттям).

- **Інформатична освітня галузь**

Змістові лінії: «Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)», «Моя цифрова творчість», «Комунікація та співпраця», «Я і цифрові пристрой», «Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві».

Змістова лінія **«Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)»** формує початкові вміння розпізнавати, знаходити, свідомо відбирати, зберігати та опрацьовувати просту інформацію за допомогою цифрових пристрой та без них. Розпізнавання правдивої і неправдивої інформації в усіх її виявах (текст, зображення, звук тощо) необхідне для формування критичного мислення, що сприяє безпеці в інформаційному просторі дитини.

Змістова лінія **«Моя цифрова творчість»** розкривається через практичну діяльність (індивідуальну і групову) зі створення простих інформаційних продуктів (програм, текстів, зображень, відео, звуків, тощо) за допомогою цифрових пристрой та програм для творчого самовираження, презентації себе і продуктів власної діяльності, вирішення завдань інших освітніх галузей.

Змістова лінія **«Комунікація та співпраця»** – ознайомлює із доступними для дитини засобами цифрової та безпосередньої комунікації для гри, спілкування, навчання, отримання нової інформації; використання безпечноного онлайнового чи офлайнового середовища. В умовах роботи у групі учні мають навчитися окреслювати цілі індивідуальної та групової діяльності, розподіляти ролі в межах групи, оцінювати здобутий результат, аналізувати помилки та усувати їх, доброзичливо взаємодіяти безпосередньо та в мережах.

Змістова лінія **«Я і цифрові пристрой»** реалізується через усвідомлення і розпізнавання тих завдань, які можна розв'язати за допомогою цифрових пристрой, виходячи з їхніх функціональних можливостей (фотографувати, записувати, слухати, відображати, опрацьовувати інформацію тощо). До основних умінь, які формуються через цю змістову лінію, належать розпізнавання простих програмних і технічних несправностей та вміння усувати їх самостійно чи з допомогою дорослих, розуміти обмеження та переваги пристрой стосовно виконуваних завдань, усвідомлювати, що машини можуть імітувати інтелектуальну діяльність.

Змістова лінія **«Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві»** спрямована на створення безпечних умов для учнів під час роботи з цифровими пристроями і в мережах, що передбачає захист особистої інформації, формування принципів етичного, доброзичливого та відповідального спілкування через мережі, навички і можливості захисту

власного інформаційного простору, фізичного та психологічного здоров'я.

- **Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь**

Змістові лінії: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Змістова лінія «**Безпека**» передбачає розвиток умінь безпечної поведінки вдома, школі та у природному й техногенному середовищі, прогнозування наслідків небезпечних дій, визначення впливів на вибір безпечної поведінки, дотримання правил (дорожнього руху, використання побутової техніки і побутової хімії тощо) та відповідального ставлення до особистої безпеки й безпеки інших.

Змістова лінія «**Здоров'я**» спрямована на формування в учнів здоров'язбережувальної компетентності і поведінки через набуття навичок здорового способу життя, розвиток позитивної самооцінки, критичного мислення, умінь ухвалювати зважені рішення, відповідально ставитися до власного здоров'я та здоров'я тих, хто поряд, і протидіяти негативним соціальним чинникам.

Змістова лінія «**Добробут**» забезпечує розвиток етичної поведінки в соціумі, вміння вчитися, формування позитивного ставлення до навчання, усвідомлення важливості здорового способу життя, розвиток підприємливості і

споживчої культури для оптимального використання ресурсів, орієнтацію учнів на відповідальне ставлення до безпеки та здоров'я як до найважливіших життєвих цінностей.

- **Громадянська та історична освітня галузь**

Змістові лінії: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Змістова лінія «**Я – Людина**» передбачає залучення учнів до опрацювання та використання для самоідентифікації елементарної інформації про людину як унікальну у Всесвіті істоту, яка творить себе як особистість, формує свій характер і розвиває цінні якості у процесі пізнавальної і трудової діяльності. Сприяє самопізнанню, усвідомленню власних потреб, уподобань, здібностей та інтересів, заохочує обирати цілі особистісного зростання (бути відповідальним, чесним тощо), допомагає початковому усвідомленню гідності та неповторності будь-якої людини.

Змістова лінія «**Я серед людей**» забезпечує усвідомлення ролі зв'язків, які існують між людьми, значення рідні, друзів, приятелів, спільнот, з якими дитина себе ідентифікує. Сприяє набуттю досвіду громадянської поведінки та свідомому виборові норм і моделей поведінки, часто за певними взірцями.

Змістова лінія «**Моя культурна спадщина**» дає змогу усвідомити свою вкоріненість у національну, а також рідну за етнічним походженням культуру, в європейську цивілізацію. Учні отримують можливість дослідити місцеві пам'ятки, пізнати традиції та минуле своєї родини, рідної етнічної групи, нації.

Змістова лінія «**Моя шкільна і місцева громади**» забезпечує розуміння базових норм шкільного та місцевого громадського життя, дає змогу посилю

долучатися до їх відтворення та модернізації. Сприяє набуттю учнями первинного досвіду громадянської дії, демократичної поведінки та конструктивної взаємодії, впливає на формування емоційно-ціннісного компонента громадянської культури дитини.

Змістова лінія «**Ми – громадяни України. Ми – європейці**» дає елементарні уявлення про національну символіку та державні атрибути України, націю (народ), державу, політику, владу, ключові події в історії України, підживить до прийняття демократичних цінностей та ідей євроатлантичної інтеграції Батьківщини. На прикладі відомих історичних постатей та національних героїв школярі усвідомлюють цінності патріотизму, активної громадянської позиції, самоповаги та ін.

- **Мистецька освітня галузь**

Змістові лінії: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво».

Змістова лінія «**Художньо-практична діяльність**» націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне засвоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовиявлення.

Змістова лінія «**Сприймання та інтерпретація мистецтва**» спрямована на пізнання цінностей, що несуть твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в

них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на свій емоційний стан завдяки сприйманню творів мистецтва.

Змістова лінія «**Комунікація через мистецтво**» націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких можливостей). Передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема в різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо.

- **Фізкультурна освітня галузь**

Змістові лінії: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку».

Змістова лінія «**Базова рухова активність**» охоплює такі види діяльності, які спрямовані на формування життєво необхідних рухових умінь і навичок.

Змістова лінія «**Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)**» пов'язана з опануванням рухливих ігор та естафет, що задовольняє потребу в руховій активності та сприяє формуванню комунікативних здібностей.

Змістова лінія «**Турбота про стан здоров'я та безпеку**» спрямована на

формування свідомого ставлення до власного здоров'я та вмінь безпечної поведінки в процесі фізкультурної діяльності.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Перелік освітніх галузей

Освітню програму укладено за освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література) (МОВ)

Іншомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МИО)

Фізкультурна (ФІО)

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у навчальних програмах.

Форми організації освітнього процесу.

Інтерактивні формами і методи навчання:

- дослідницькі,
- інформаційні,
- мистецькі проекти,
- сюжетно-рольові ігри,
- інсценізації,
- моделювання,
- ситуаційні вправи,
- екскурсії,
- дитяче волонтерство тощо.

СХВАЛЕНО
педагогічною радою закладу

від 30.08.2023р. протокол №1

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о.директора Середньоберезівського ліцею
Світлана Перцович _____
30.08.2023р.

Навчальний план Середньоберезівського ліцею
для учнів 1 класу
Наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22

Типовий навчальний план для початкової школи з навчанням українською мовою за
Савченко О.Я.

Освітні галузі	Навчальні предмети	1 клас
Мовно-літературна	Українська мова	7
	Іноземна мова	2
Математична	Математика	4
Природнича		
Соціальна і здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	3
Громадянська та історична		
Технологічна	Дизайн і технології	1
Інформатична	Інформатика	-
Мистецька	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
Фізкультурна		3
Всього		21
Разом з фізкультурою		24
Додаткові години варіативної складової		1
Курс за вибором		
Основи християнської етики		
Індивідуальні консультації та групові заняття		1
Границю допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансиється з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23

СХВАЛЕНО

педагогічною радою закладу

від 30.08.2023р. протокол №1

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.директора Середньоберезівського ліцею

Світлана Перцович _____

30.08.2023р.

**Навчальний план Середньоберезівського ліцею
для учнів 2, 3,4 класів**

Наказ МОН від 08.10.2019р. №1272 і №1273

Типовий навчальний план для початкової школи з навчанням українською мовою за
Шияном Р.Б.

Освітні галузі	Навчальні предмети			
		2 клас	3 клас	4 клас
Мовно-літературна	Українська мова	5	5	5
	Іноземна мова	3	3	3
Математична	Математика	3	4	4
Мовно-літературна				
Математична				
Природнича				
Технологічна				
Соціальна і здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	7	7	7
Громадянська та історична				
Інформатична	Інформатика в інтегрованому курсі ЯДС	1	-	-
	Інформатика	-	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1
	Музичне мистецтво	1	1	1
Фізкультурна		3	3	3
Всього		21	22	22
Разом з фізкультурою		24	25	25
Додаткові години варіативної складової		1	1	1
Курс за вибором		1	1	1
Основи християнської етики		1	1	1
Індивідуальні консультації та групові заняття				
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25	26	26

ІІ. БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

7-9 класи

Освітня програма базової середньої освіти розроблена на виконання Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу МОН України від 20.04.2018р. №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня»

Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів складає 3570 годин/навчальний рік:

для 7-х класів – 1173 годин/навчальний рік,

для 8-х класів – 1173 годин/навчальний рік,

для 9-х класів – 1224 годин/навчальний рік.

Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети інваріантної складової, сформованої на державному рівні та варіативної складової.

Варіативна складова навчального плану враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного і кадрового забезпечення закладу.

Варіативна складова навчального плану використовується на:

- курси за вибором

Клас	Назва курсу	К-ть годин	Програма
7-9	Християнська етика	105	Гриф МОН України (№3 0435-2023)

- факультативи

Клас	Назва факультативу	К-ть годин	Програма
8-9	Практикум з правопису української мови	70	Рекомендовано (лист ІМЗО №2.1/125-898 від 22.12.2016)
7	Сходинки орфографії	17	

- індивідуальні заняття та консультації

Клас	Предмет	К-ть годин
7	Математика	35
8	Математика	35
9	Математика	35

Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється за допомогою предметів «Фізична культура», «Основи здоров'я» відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази закладу, кадрового забезпечення, регіональних і народних традицій.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про освіту» та Закону України «Про загальну середню освіту»

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Клас	К-ть учнів	Предмет
7	19	Інформатика
9	21	Інформатика

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Очикувані результати навчання здобувачів освіти

Формування ключових компетентностей учнів:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби

		<p>спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та чисельною інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколошньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>

6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську</p>

		<p>культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Навчання за наскрізними лініями реалізується через організацію навчального середовища та окремих предметів

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й стабільний розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Формування ключових компетентностей реалізується в освітньому процесі міжпредметними і внутрішньопредметними зв'язками, а саме: змістово-інформаційними, операційно-діяльнісними і організаційно-методичними.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Порядок викладання предметів інваріантної складової та додаткових годин варіативної складової, на які виділено дробову кількості годин:

Предмет	Спрямування (інваріантна/ варіативна складова)	Клас	К-ть годин за планом	Період вивчення	
				I сем.	II сем.
Українська мова	інваріантна	7	2,5	2	3
Хімія	інваріантна	7	1,5	1	2

Історія України	інваріантна	8	1,5	1	2
Історія України	інваріантна	9	1,5	1	2
Географія	інваріантна	9	1,5	2	1

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у навчальних програмах

Перелік навчальних програм для учнів 7-9 класів

(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ з/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України
9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Іноземні мови(англійська)

Форми організації освітнього процесу

Типи уроків:

формування компетентностей;

розвиток компетентностей;

перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Форми організації:

експкурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу проводяться навчально-практичні заняття, експериментальні завдання, оглядові конференції (для 8-11 класів), оглядові екскурсії.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з компонентів:
кадрове забезпечення освітньої діяльності;
навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
якість проведення навчальних занять;
моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
обов'язкове методичної бази освітньої діяльності;
контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю
знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу
освіти;
створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного
рівня педагогічних працівників.

СХВАЛЕНО

педагогічною радою закладу
від 30.08.2023. протокол №1

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.директора Середньоберезівського ліцею
Світлана ПЕРЦОВИЧ
30.08.2023р.

Навчальний план**Середньоберезівського ліцею для учнів 7-9 класів**

Наказ МОН від 20.04.2018р. №405,

таблиця 1 Типової освітньої програми з навчанням українською мовою

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин		
		7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільство-зnavство	Історія України	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-
	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-
	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	1	2	2
Здоров'я і фіз. культ.	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3
Разом		28	28,5	30
Всього з фізкультурою		31	31,5	33
Додаткові години варіативної складової		2,5	3	3
Курс за вибором		1	1	1
Основи християнської етики		1	1	1
Факультативи		0,5	1	1
Практикум з правопису укр.м.			1	1
Сходинки орфографії		0,5		
Індивідуальні заняття		1	1	1
Математика		1	1	1
Границю допустиме навчальне навантаження		32	33	33
Всього		33,5	34,5	36

ІІІ. ПОВНА ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА **10,11 класи**

Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Законів України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту», та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу МОН України від 20.04.2018р. №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня».

Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 4464 годин/навчальний рік.

Варіативна складова навчального плану враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного і кадрового забезпечення закладу.

Варіативна складова навчального плану використовується на:

- профільні предмети

Клас	Назва предмету	К-ть год на тиждень	Програма
10-А	Українська мова	2	Українська мова профільний
10-Б	Українська мова	2	Українська мова профільний
11	Українська мова	2	Українська мова профільний

-збільшення годин на викладання окремих предметів інваріативної складової

Клас	Назва предмету	К-ть год на тиждень	Програма
10-А	Хімія	0,5	Хімія (рівень стандарту)
10-Б	Хімія	0,5	Хімія (рівень стандарту)
10-А	Захист України	0,5	Захист України (рівень стандарту)
10-Б	Захист України	0,5	Захист України (рівень стандарту)
10-А	Математика	1	Математика(рівень стандарту)
10-Б	Математика	1	Математика(рівень стандарту)
11	Захист України	0,5	Захист України (рівень стандарту)
11	Зарубіжна література	1	Зар.літ.(рівень стандарту)
11	Математика	1	Математика(рівень стандарту)

- факультативи

Клас	Назва факультативу	К-ть год	Програма
10-Б	Практикум з синтаксису української мови	1	Рекомендовано МОН України(Лист МОН №1.5/13-Д372 від 30.11.2010)
10-А	Автосправа	3	
10-Б	Біохімія	1	Рекомендовано (Лист ІМЗО від 20.08.2019 №22.1/12-Г-873)
11	Біохімія	1	Рекомендовано (Лист ІМЗО від 20.08.2019 №22.1/12-Г-873)
11	Практикум з синтаксису української мови	0,5	Рекомендовано МОН України(Лист МОН №1.5/13-Д372 від 30.11.2010)
11	Автосправа	3	

- індивідуальні та групові заняття

Клас	Предмет	К-ть год
10-А	Біологія	1
10-Б	Біологія	1

Перелік базових предметів суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів:

- «Українська мова»,
- «Українська література»,
- «Зарубіжна література»,
- «Іноземна мова»,
- «Історія: Україна і світ»,
- «Громадянська освіта»,
- «Математика»,
- «Природничі науки»: «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія»,
- «Фізична культура»,
- «Захист Вітчизни».

Зміст базового предмета «Фізика і астрономія» реалізується за модульним принципом:

Базові предмети	Програма	К-ть год	I сем.	II сем.
Фізика	Рівень стандарту	105	51	54
Астрономія	Рівень стандарту	35	17	18

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети (вивчаються на рівні стандарту):

Вибірково-обов'язкові предмети	Програма	К-ть год	I сем.	II сем.
Інформатика	Рівень стандарту	35	17	18
Технології	Рівень стандарту	70	35	35

- профільні предмети (вивчаються на профільному рівні):

Профільні предмети	Програма	К-ть год	I сем.	II сем.
Українська мова	Профільний рівень	140	70	70
Біологія	Профільний рівень	175	85	90

- факультативи

Назва факультативу	К-ть год	Програма
Автосправа	140	Категорія В
Практикум з синтаксису української мови	35	Рекомендовано МОН України(Лист МОН №1.5/13-Д372 від 30.11.2010)

Порядок викладання предметів інваріантної складової та додаткових годин варіативної складової, на які виділено дробову кількості годин:

Предмет	Спрямування (інваріантна/ варіативна складова)	Клас	К-ть годин за планом	Період вивчення	
				I сем.	II сем.
Історія України	інваріантна	10-А	1,5	2	1
Історія України	інваріантна	10-Б	1,5	2	1
Географія	інваріантна	10-А	1,5	2	1
Географія	інваріантна	10-Б	1,5	2	1
Історія України	інваріантна	11	1,5	2	1

Вивчення предметів одногодинного тижневого курсу:

Предмет	К-ть год	Період вивчення	
		I сем.	II сем.
Всесвітня історія	70	35	35
Географія	70	35	35

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Формування ключових компетентностей учнів

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та чисельною інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколошньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>

5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального</p>

		<p>походження; відповіальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Навчання за наскрізними лініями реалізується через організацію навчального середовища та окремих предметів:

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й стабільний розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленним на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблемах, пов'язаних із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Формування ключових компетентностей реалізується в освітньому процесі міжпредметними і внутрішньопредметними зв'язками, а саме: змістово-інформаційними, операційно-діяльнісними і організаційно-методичними.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Перелік навчальних програм

для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня

(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539)

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Профільний рівень
2.	Українська мова	Профільний рівень
3.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
4.	Біологія	Рівень стандарту
5.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
6.	Географія	Рівень стандарту
7.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
8.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
9.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
10.	Інформатика	Рівень стандарту
11.	Історія України	Рівень стандарту
12.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
13.	Мистецтво	Рівень стандарту
14.	Технології	Рівень стандарту
15.	Українська література	Рівень стандарту
16.	Фізика	Рівень стандарту
17.	Астрономія	Рівень стандарту
18.	Фізична культура	Рівень стандарту
19.	Хімія	Рівень стандарту
20.	Іноземні мови	Рівень стандарту

Форми організації освітнього процесу

Типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвиток компетентностей;
- перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Форми організації:

експкурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу проводяться навчально-практичні заняття, експериментальні завдання, оглядові конференції (для 8-11 класів), оглядові експкурсії.

Для учнів, які готовуються здавати заліки або іспити проводяться оглядові консультації за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контролного навчально-практичного заняття.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (комpetентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- обовлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.